

PHILOLOGY AND LINGUISTICS

Парадигматичні відношення в українській термінній лексиці онлайн-навчання

Мунтян Олександр Олександрович¹

¹ кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології та перекладу;
Київський національний університет технологій та дизайну; Україна

Лексика онлайн-навчання утворена за допомогою різних способів творення нових лексичних одиниць. Аналізуючи системні відношення у лексиці ондайн-навчання, виокремимо синоніміїні, антоніміїні, гіперо-гіпоніміїні відношення. Синоніміїніми є відношення між новоутвореними лексичними формами, в тому випадку, коли поняття однієї групи поєднані спільним значенням на приклад поняття, що позначають назву таких інформаційно-комунікаційні технологій навчання такі як: «Zoom», «Google meet», «Google Classroom», «Skipe», «Google meet», «месенжер», «Viber», «Telegram» є синоніміїніми, адже позначають назви мереж.

Антоніміїні відношення характеризуються протиставленням між новоутвореними лексичними формами: *онлайн-лекція*, *офлайн-лекція*. У наведеному прикладі бачимо наведені форми слів, які означають однакове поняття – десь відбудеться лекція, але вже формат її проведення позначено словами *онлайн* та *офлайн*, які є протилежними за значенням. Таким чином антоніміїна лексема *офлайн* за допомогою додавання префікса *оф-* утворена від вже відомої іменникової лексеми *онлайн*. З контексту зрозуміло, що *онлайн-лекція* – це заняття, яке пройде за допомогою комп'ютерних технологій, а *офлайн-лекція* – це лекція, яка може пройти в режимі відео, яке було викладачем попередньо записане й надіслане здобувачам для самоопрацювання.

Щодо механізму установалення гіперо-гіпоніміїних відношень між компонентами термінологічних іменників, дослідниця Л. Радомська зазначає, що «гіперонімом у складі іменника-юкстапозита визначено родовий компонент, загальніший за значенням, а гіпонімом – видовий, конкретніший. Особливістю структурно-семантичного зв'язку між такими компонентами іменника-юкстапозита є те, що один із них, переважно перший, щодо всього юкстапозита є водночас і гіперонімом, і складником

PHILOLOGY AND LINGUISTICS

гіпоніма. Якщо в гіперо-гіпонімії відношення вступають різні однослівні терміни, пов'язані родо-видовими відношеннями, то термінологічний іменник-юкстапозит як видове поняття (гіпонім) пов'язаний із таким гіперонімом, що є одночасно і його складником. У цьому полягає особливість подвійної функції компонента-гіпероніма. Гіперо-гіпонімії зв'язки між компонентами іменників-юкстапозитів репрезентують такі терміни, як дуплекс-процес, крекінг-процес, триплекс-процес, шевінг-процес, скрап-процес» [1, с. 8]. У нашому випадку гіперо-гіпонімії будуть наступні лексеми: *інноваційний-процес, веб-сторінка, веб-камера, онлайн-зв'язок, відео-зв'язок, смарт-процес* та інші. Утворені ці лексеми шляхом поєднання двох сем, одна з яких є головно, а інша її доповнює.

Отже, лексика онлайн-навчання є новоутвореною й до кінця ще не вивченою, проте, розкриваючи її в лексико-семантичному відношенні, було виявлено ряд її розвитку шляхом утворення нових дифеніцій лексичних форм, шляхом синонімії, анонімії та гіперо-гіпонімії.

References:

- [1] Радомська Л. Семантичні відношення в термінологічних іменниках-юкстапозитах. URL: <https://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/1406>
- [2] Palatovska, O., Bondar, M., Syniavska, O., & Muntian, O. (2021). Virtual Mini-Lecture in Distance Learning Space. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on Covid 19 Challenges* (1) 199-208. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/covid.15>